

Baxtiyor XOLMIRZAYEV,
NamMTI dotsenti, filologiya fanlari nomzodi,
E-mail: bahtiyorxolmirzayev1@gmail.com

Namangan davlat chet tillar instituti dotsenti, PhD. A. Tursunov taqrizi asosida

IJTIMOY-SIYOSIY ASARLAR TARJIMASIDA KINOYANI AKS ETTIRISH

Аннотация

Ushbu maqola mustaqillik yillarida o'zbek tilida yaratilgan ijtimoiy-siyosiy asarlarning ingliz tiliga tarjimalari tahliliga bag'ishlangan. Darhaqiqat, mustaqillikdan so'ng o'zbek tilida yozilgan asarlarni xorijiy tillarga bevosita tarjima qilish amaliyoti keng ommalashdi. Ushbu maqolada ijtimoiy-siyosiy asarlarda kinoyaning qo'llanilishi va tarjimada aks ettirish masalasi misollar yordamida tahlil qilinadi. **Kalit so'zlar:** Ijtimoiy-siyosiy, kinoya, adekvat tarjima, muallif uslubi, ta'sir, ilmiy tadqiqot, tarjima, sharh, tahlil.

ВЫРАЖЕНИЕ ИРОНИИ В ПЕРЕВОДЕ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ

Аннотация

Данная статья посвящена анализу переводов на английский язык общественно-политических произведений, написанных на узбекском языке в годы независимости. Действительно, после обретения независимости практика прямого перевода произведений, написанных на узбекском языке, на иностранные языки стала широко распространенной. В данной статье на примерах анализируется использование иронии в общественно-политических произведениях и проблема отражения в переводе. **Ключевые слова:** Общественно-политический, ирония, адекватный перевод, авторский стиль, влияние, научное исследование, перевод, исследование, анализ.

REFLECTING IRONY IN THE TRANSLATION OF SOCIO-POLITICAL WORKS

Annotation

This article is devoted to the analysis of translations into English of socio-political works written in Uzbek during the years of independence. Indeed, after independence, the practice of directly translating works written in Uzbek into foreign languages became widely popular. This article analyzes the use of irony in socio-political works and the issue of reflection in translation with the help of examples.

Key words: Socio-political, irony, adequate translation, author's style, influence, scientific research, translation, commentary, analysis.

Kirish. Bizga ma'lumki, Kaykovusning "Qobusnoma", Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig", Amir Temurning "Temur tuzuklari", Zahiriddin Muhammad Boburning "Boburnoma", Abulg'azi Bahodirxonning "Shajarai turk" va "Shajarai tarokima" kabi asarlari hamda buyuk sarkardalar va davlat arboblari to'g'risidagi tarixiy asarlar, zafarnomalar allaqachon xorijiy tillarga o'g'irilgan. Yevropaliklarni bu asarlarning badiiy qimmatini emas, balki davlatni boshqarish, jang qilish san'ati to'g'risidagi fikr-mulohazalar qiziqirganligi ham ayni haqiqat. Taniqli adabiyotshunos Sultonmurod Olim yozganidek: "G'arbliklar bizning yutuq va kamchiliklarimizni, zaif tomonlarimizni, ogohliligimizni o'rganishgan"[2.8].

Ijtimoiy-siyosiy asarlar tarjimalarini ilmiy, asosli tahlil etish bugungi o'zbek tarjimonligining dolzarb vazifalari sirasiga kiradi. Bu borada hozirgacha S. A'zamov, D. Rashidova, F. Saidov hamda M. Jabborovalar maxsus izlanishlar olib borishgan.

Shularni e'tiborga olib, eng avvalo, ijtimoiy-siyosiy asarlarni o'zbek tilidan xorijiy tillarga tarjima qilishning nazariy asoslarini yaratish hamda amaliyotga tadbiq qilishga e'tiborni qaratdik. Shu bilan birga, ijtimoiy-siyosiy asarlardagi siyosatshunoslikka oid atamalarini, kinoyalarni tarjima qilish qoidalarini ilmiy asoslash bugungi kunda dolzarb bo'lib turgan masalalardan biri deb xisoblaymiz.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. XX asrning 20 – 30 - yillarida ijtimoiy-siyosiy adabiyotlardan asosan marksizm-leninizm klassiklari asarlari o'zbek tiliga tarjima qilindi. O'sha davrlarda siyosiy adabiyotlarni Yevropa tillaridan bevosita tarjima qilish borasida yetarli tajriba yo'qligi bois o'zbek tiliga o'g'irilgan shu sohaga oid asarlar ham faqatgina rus tili orqali amalga oshiriladi edi.

G'. Salomov o'zining "Matn, tarjima va istiloh" kitobida tarjima jarayoni va tarjima san'atini tadqiq etishning tipologik, mantiqiy va lisoniy aspektlarini tahlil qilib bergan [1]. F. Saidovning "Matn va tarjima" mavzuidagi dissertatsiyasi

vorisiylik va istilohot, tarjimada lisoniy me'yor, soddalik va murakkablik mayllari, matn talqini va tarjima, ekvivalentlik va g'ayrimuqobillik, in'ikos va ayniyat qonunining tarjimaga dahldorlik jihatlari, muallif va mutarjim, asliyat bilan tarjimaning o'zaro nisbati va munosabati, badiiy tarjimadan farqli o'laroq, ilmiy va ilmiy-publitsistik tarjimaning o'ziga xosligi, aniqlik va erkinlik, shuningdek, hijjalab o'g'irishning zarari, tahlil va tadqiqotda mantiq va tarjima, qayta yaratish san'atida turli lisoniy qatlamlardan foydalanish zarurati hamda shu singari bir talay masalalarni yoritishga bag'ishlangan.

M. Jabborovning "Marksizm-leninizm klassiklari tarjima haqida" maqolasida siyosiy asarlar tarjimasida mazmun aniqligi birinchi masala ekanligi aytiladi. Shu muallifning "20 – 30-yillarda O'zbekistonda ijtimoiy-siyosiy adabiyotlar tarjimasini" maqolasida ham siyosiy tarjima ishlari tarixi haqida so'z yuritilib, 20 – 30-yillarda ijtimoiy-siyosiy asarlar tarjimasini o'z yo'nalishi bo'yicha bir qadar rivojlangani aytiladi[3].

Ijtimoiy-siyosiy asarlar tarjimalari bo'yicha tadqiqotlar olib borgan M. Botirbekova o'zining "Kapital" tarjimasiga oid ayrim mulohazalar" maqolasida ham "Kapital"ning o'zbek tiliga aynan rus tili orqali o'g'irilganini va buning natijasida rus tilidagi ko'plab so'z va iboralar, garchi tilimizda muqobili mavjud bo'lsa ham, aynan harfma-harf o'g'irilganini ta'kidlaydi.

Dilorom Rashidovaning "K. Marks va F. Engels asarlaridagi falsafiy terminologiya (ruscha va o'zbekcha tarjimalarning nemischa asliyat bilan qiyosiy tahlili asosida)" mavzuidagi nomzodlik dissertatsiyasida, asosan quyidagi masalalarga e'tibor qaratilgan:

1. "K. Marks va F. Engels asarlarida falsafiy terminologiya" deb ataluvchi bobida o'sha davr falsafiy terminologiyasi xususiyatlari, asliyatdagi falsafiy atamalarining shakl va mazmun jihatidan tahlili va mualliflar tomonidan yaratilgan yangi falsafiy terminologiya masalalariga munosabat bildiriladi[4].

2. “O‘zbek falsafiy terminologiyasining sovet davri taraqqiyoti” deb nomlanuvchi bobi uch bo‘limdan iborat bo‘lib, ularda uch masalaga e‘tibor qaratiladi. Birinchi bo‘limda o‘zbek falsafiy terminologiyasining oktyabr to‘ntarilishigacha va 20-yillar boshlaridagi tarixi; ikkinchi bo‘limda o‘zbek falsafiy terminologiyasining 1925 – 1966 yilgacha bo‘lgan davr falsafiy terminologiyasining shakllanishi; uchinchi bo‘limda esa marksizm asoschilari asarlarining o‘zbekcha va ruscha tarjimalari misolida o‘zbek falsafiy terminologiyasining kelib chiqishi, shakl va mazmun jihatlarini tahlil qilindi [4].

Tadqiqot metodologiyasi. Milliy g‘oya targ‘iboti va mustaqilligimizni mustahkamlashning ustivor yo‘nalishlari borasidagi fikr-mulohazalari, ilg‘or jahon tilshunos olimlarining lisoniy tarjimashunoslik borasida yaratgan ishlari, shuningdek, o‘zbek tarjimashunoslari tomonidan yaratilgan ilmiy tadqiqotlar ilmiy maqolamizning metodologik asosi sifatida olindi. Avvalo: “Ijtimoiy-siyosiy atama nima o‘zi?” – degan savolga javob topishimiz lozim. Bu borada “O‘zbek tilining izohli lug‘ati”ga murojaat qiladigan bo‘lsak: «Ijtimoiy-siyosiy» iborasi arab tilidan olingan bo‘lib, jamiyat va siyosatga, ijtimoiy va siyosiy hayotga, jamoatchilik o‘rtasida olib boriladigan ijtimoiy va siyosiy ishlarga oid» [5] – degan ma‘lumotni uchratamiz. Ushbu ta‘rifdan kelib chiqib, «ijtimoiy-siyosiy atama» deganda, avvalo, siyosiy, ma‘muriy, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar olamida ijtimoiy borliqni ifodalash uchun sintaktik va lug‘aviy jihatdan ixtisoslashgan, kelib chiqishi nuqtai-nazaridan rang-barang nominativ birliklar tizimi tushuniladi.

Ijtimoiy-siyosiy atamalarni tadqiqotchi B. Sulaymonov quyidagi ikki guruhga ajratadi:

1. Hosil bo‘lishi jihatidan ijtimoiy-siyosiy bo‘lgan so‘zlar;

2. Hozirgi bosqichda qo‘llanishi jihatidan ijtimoiy-siyosiy ma‘noga ega bo‘lgan so‘zlar [6].

Ijtimoiy-siyosiy atamalar, kelib chiqishiga ko‘ra, o‘zlashma va tilning ichki imkoniyatlari asosida hosil bo‘lgan. Chunki:

dastur, nomzod, sarmoya, reja, farmoyish kabi so‘zlar fors-tojik tilidan o‘zlashgan;

adliya, vazir, viloyat, zahira, imtiyoz, madhiya, mahkama, nizom, raqobat, fuqaro, hokim kabi so‘zlar arab tilidan o‘zlashgan;

arendator, bankir, brifing, birja, parlament, deputat, partiya kabi so‘zlar ruscha baynalmilal atamalar hisoblanadi [5].

Tahlil va natijalar. Mustaqillik davri ijtimoiy-siyosiy asarlari leksikasi zamon bilan hamnafas bo‘lgan holda o‘z taraqqiyotiga erishdi. Bu sohaga ko‘plab yangi atamalar kirib keldi. Bu o‘z-o‘zidan bo‘lmadi. Ijtimoiy-siyosiy leksikaning bu qadar rivojlanishida shu davrning siyosatchunosi-olimlari, sharhlovchilari, yozuvchilari, ijodkorlarining xizmatlari beqiyos, albatta. “O‘zbekiston XXI asr bo‘lag‘asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari” asarida ifoda-tasvir vositalaridan biri bo‘lmish kinoyadan ham o‘rinli foydalanilgan. Shu o‘rinda asarda qo‘llanilgan kinoyalarga e‘tibor qaratilgan bo‘lsak, ularning har biri biron bir masalani yoritishga, muallif fikrlarini yanada tushunarliroq qilib ifodalashga xizmat qilgan. Jumladan, diniy masalalarda “din uchun kurashuvchilar”, “yaxshi niyatli kishilar” kabi kinoyaviy birikmalardan foydalanilgan. Shu o‘rinda bir misol:

“Biroq shu o‘rinda bir gapni aytib o‘tmaslik mumkin emas. Aftidan, ana shunday “yaxshi niyatli kishilar”ning ko‘pchiligi tinchlik va tartibni ta‘minlash, mojarolar va ular keltirib chiqaradigan salbiy jarayonlar bizning ona zaminimizga ko‘chib o‘tishiga yo‘l qo‘ymaslik uchun davlatimiz nechog‘li katta kuch-g‘ayrat sarflayotganligi haqida o‘ylab ko‘rmayotganga o‘xshaydi” [7].

Yuqorida keltirilgan matnda g‘araz niyatli kishilarni kinoya bilan “yaxshi niyatli kishilar” deb aytiladi. Bu ham ifoda usulining o‘ziga hos bir jihati bo‘lib, fikrni yanada ta‘sirchan qilib ifodalashga xizmat qiladi. Bularni, bir qaraganda, oddiy so‘zlar yordamida “niyati yomon”, “o‘z manfaati uchun vatanini, qarindosh-urug‘lari, aka-ukalarini ham sotib yuboradigan” kimsalar, deya ifodalash ham mumkin edi. Ammo unda jozibadorlikka, ta‘sirchanlikka erishib bo‘lmas edi. “Yaxshi niyatli kishilar” qo‘shimchi ichida qo‘llanilib, o‘z ma‘nosiga

qarama-qarshi ma‘noni ifodalamoqda. Shu bilan muallif o‘z ifoda uslubiga xos bo‘lgan tarzda maqsadiga erishgan.

Fikrni bayon qilishda kinoyadan foydalanish hissiy-ekspressivlikni yuzaga keltiradi, ifodalanayotgan fikrning ta‘sirchanligini oshiradi, timsoliy va jozibador ifoda uslubiga erishiladi. Ushbu hissiy-ekspressivlikni o‘z holicha, ta‘sir kuchini yo‘qotmagan holda ikkinchi bir tilda ifodalash mumkinmikan? Muallifning uslubi, uning ifoda usullari tarjima ishida ham saqlanadimi? Ya‘ni, so‘z ta‘sirchanligini, timsoliyligini tarjima tilda ham saqlab qolish imkoni bormi? Asardan olingan matn ingliz tiliga quyidagicha tarjima qilingan:

“In this context, however, I can but insert one remark that most probably few of such “optimists” can not imagine what huge efforts ...” [8].

Matnda keltirilgan kinoya – “yaxshi niyatli kishilar” ingliz tilidagi tarjimasida ham kinoya bilan “optimists” tarzida berilgan. Yuqorida biz “yaxshi niyatli kishilar” iborasining kinoya bilan aytilgani va qanday ma‘no aks ettirib, qanday vazifalarni bajarganligi haqida gapirib o‘tdik. Shu bilan bir qatorda, unga muqobil qilib olingan ikkinchi bir tildagi “optimists” so‘zi qanday ma‘noni anglatgan, aslyatda berilgan kinoyaga teng ma‘no va ta‘sirchanlikni ifodalay olganmi? Ingliz tilidagi “optimists” so‘zi o‘zbek tiliga “har qanday boshlangan ishni yaxshilik bilan yakunlanishiga ishonuvchi kishilar, yaxshi niyatli kishilar” degan ma‘nolarni anglatadi [9]. Demak, ingliz tilidagi “optimist” so‘zi asarda kinoya bilan qo‘shimchi ichida o‘z ma‘nosiga qarama-qarshi bo‘lgan ma‘noni ifodalayapti. Aslyat matnidagi kinoya tarjima matnida ham unga teng bo‘lgan so‘z yordamida kinoya bilan berilgan. Kinoya – kinoya orqali tarjima qilingan va shu tariqa tarjimada muallif uslubi, asarning ta‘sirchanligi, matnning ifodaliligi, so‘zning jozibadorligi o‘z aksini topa olgan. Tarjimada aslyatdagi “ana shunday “yaxshi niyatli kishilar”ning ko‘pchiligi (tasavvur qila olmaydi)” iborasi ingliz tiliga “few of such “optimists”, ya‘ni “kam sonli “yaxshi niyatli kishilar” (biladilar) tarzida o‘girilgan. To‘g‘ri, bu yerda so‘zlarni alohida holda olganimizda bir-biriga antonim, ya‘ni aslyatda “ko‘pchilik” tarjimada “few” – “ozchilik” deb berilgan. Lekin bu so‘zlar matn ichida kelganda aslyatdagi ma‘no tarjimada to‘la saqlangan. Faqatgina tarjimon quyidagicha antonimik tarjima tamoyilidan foydalanganini ta‘kidlash joiz:

ko‘pchilik ----- ozchilik

tasavvur qila olmaydi ----- biladi.

Muallif tomonidan qo‘llanilgan ushbu kinoyaviy ifoda asarning rus tilidagi nashrida quyidagicha aks etgan:

“Однако в этом контексте не могу не вставить одну ремарку, что, по всей вероятности, мало из такого рода «оптимистов» догадывается о том, каких колоссальных усилий стоит государству обеспечение мира и порядка, недопущение переноса конфликта и сопутствующих ему негативных процессов на нашу землю” [10].

Bu yerda o‘zbek tilidagi “yaxshi niyatli kishilar” iborasi rus tiliga “оптимисты” so‘zi bilan ifodalangan. “Оптимисты” o‘zbek tiliga “yaxshilikni ko‘zlovchi, yaxshi niyatli nekbin kishilar” degan ma‘noni anglatadi [11]. Asarni rus tilidagi nashrida ham “yaxshi niyatli kishilar” kinoyasi shunga teng bo‘lgan kinoya yordamida ifodalangan. Chunki, asarning rus tilidagi matnida ham “оптимисты” so‘zi kinoya bilan qo‘shimchi ichida ishlatilgan. O‘zbek tilidagi “ana shunday “yaxshi niyatli kishilar”ning ko‘pchiligi (...) davlatning qanchalik katta kuch sarflayotganligini o‘ylab ko‘rmayotganga o‘xshaydilar” so‘zlari rus tiliga “мало из такого рода «оптимистов» догадывается о том”, ya‘ni “bunday kam sonli “yaxshi niyatli kishilar” (...) biladilar” tarzida berilgan. Aslyatda ko‘pchilik tasavvur qila olmayotganligi aytilsa, tarjimada “ozchilik biladi” deyilgan.

Tarixdan ma‘lumki, Markaziy Osiyo xilma-xil dinlar, madaniyatlar bilan tinch-totuvlikka erishgan mintaqadir. Nafaqat barqaror turmush tarziga erishgan, balki mavjud madaniyatlar bir-birini to‘ldirgan, boyitgan. Ommaviy qirg‘inlar va diniy ta‘qiblar kuchaygan bir paytda qo‘shni mamlakatlarda notinchliklar yuzaga kelganda ham O‘zbekiston tinchlik elchisi sifatida o‘zini namoyon eta oldi. Lekin shunday bo‘lsa-da, tinchligimizga, xavfsizligimizga bo‘layotgan tahdidlar mavjudligini tan olish kerak.

Nafaqat mamlakatimiz, balki butun dunyo xavfsizligiga bo'layotgan asosiy tahdidlardan biri – bu diniy ekstremizm va fundamentalizmdir. Islom dini muqaddas dindir. U hech qachon hech kimni yomon ishlar qilishga undamaydi. Nopok yo'ldan qaytaradi. O'zini chin musulmon hisoblagan har bir kishi haqiqiy islom yo'lini tutsa, hech qachon qing'ir ishlarga qo'l urmaydi, hech qachon boshqalar hisobiga o'zini boyitishga harakat qilmaydi. Dinni niqob qilib olgan g'araz niyatli kishilarga va ularning qilmishlariga munosabat bildirib asar muallifi quyidagi fikrlarni ilgari suradi:

“Ana shunday sharoitda turli-tuman "din uchun kurashuvchilar" o'z xatti-harakatlari va niyatlarini oqlash uchun diniy shiorlardan foydalanmoqdalar” [7].

Bu matndan ko'rinib turibdiki, asarda ana shunday diniy niqob qilib olgan, diniy shiorlardan o'z manfaatlarini yo'lida foydalangan g'araz niyatli kishilarni kinoya bilan qo'shtirnoq ichida “din uchun kurashuvchilar” deya nomlanadi. Muallif shunday ifoda usulini tanlaganki, kinoya bilan aytilgan birgina “din uchun kurashuvchilar” iborasi orqali din va diniy shiorlar orqasiga berkinib olib, qora ishlarini amalga oshirayotgan kishilarni va ularga bo'lgan nafratini bayon qilmoqda.

Bunday ifoda usuli qaysi tomonlari bilan ajralib turadi? Bu borada so'z borganda, avvalo, ijtimoiy-siyosiy asar muallifi uslubi publitsistik uslub ekanini qayd etib o'tish kerak. Publitsistik uslub o'ziga xos jihatlari bilan boshqa uslublardan ajralib turadi. Aslida, tasviriy ifoda vositalari badiiy asarlarga xos. Badiiy asar muallifi voqea-hodisalarni tasvirlashda tasviriy vositalardan erkinroq foydalanadi. Lekin bu bilan ijtimoiy-siyosiy asarlarda timsoliylik, tasviriylik va bo'yoqdorlikka xizmat qiladigan vositalar qo'llanilmaydi, degan xulosaga kelish – noto'g'ri. Ijtimoiy-siyosiy asarlarda ham hissiy-ekspressivlikni ifodalovchi vositalar ishlatiladi va shu yo'l bilan muallif aytmochi bo'lgan fikrining ta'sirchanligi oshadi. Tahlil etilayotgan asar muallifi ham o'z fikrlarini oddiy ifoda usulidan ko'ra samaraliroq tarzda bayon etish uchun ana shunday bo'yoqdor so'zlarga murojaat qilgan. Ushbu bayon tarzi asarning ingliz tiliga qilingan tarjimasida quyidagicha o'g'irilgan:

“In such conditions heterogeneous “fighters for faith”, to justify their actions and intentions use religious slogans....” [8].

Asar muallifi kinoya bilan qo'llagan “din uchun kurashuvchilar” iborasi ingliz tiliga “fighters for faith” tarzida o'g'irilgan. Bu yerda asarni ingliz tiliga o'g'irgan tarjimon nafaqat har ikki tilni o'zlashtirganini, balki asar predmetini ham mukammal darajada o'rganganini namoyish eta olgan, ya'ni aslyatda kinoya orqali ifodalangan “din uchun kurashuvchilar” iborasi tarjima tilida ham o'z jozibasini saqlab qolgan holda, kinoya tarzida o'g'irilgan. Ingliz tilidagi “faith” so'zi o'zbek tiliga «ishonch, ya'ni Ollohga ishonch, iymon, e'tiqod, din» ma'nolarini

ifodalaydi[12]. Bu yerda asar tarjimoni so'zma-so'z tarjima yo'ldan borganda «fighters for religion» tarzida berishi ham mumkin edi, chunki ingliz tilidagi «religion» so'zi o'zbek tilida «din, ishonch» degan ma'nolarni anglatadi [13]. Lekin asarning aslyat matnida «din uchun kurashuvchilar» iborasidan din, ya'ni diniy ishonch, Ollohga e'tiqod ma'nolari kuchaytirilgan tarzda anglashilmoqda. Bu ifoda usuli matn ichida yanada yaqqolroq namoyon bo'ladi. Buni to'g'ri anglay olgan tarjimon matn ichida ochilgan ma'noni tarjimada ham ta'sirchan qilib, ma'noni kuchaytirgan holda religion emas, balki faith so'zidan foydalangan. Shu tariqa tarjimon o'z ishida aslyatda qo'llanilgan iboraga tarjima tilida teng so'z topa olgan va shu yo'l orqali muallif uslubini, asar ta'sirchanligi va jozibasini bir vaqning o'zida saqlab qolishga erishgan.

Muallif uslubi, matnning kinoya yordamida yuzaga keltirgan ta'sirchanligi asarning rus tilidagi nashrida quyidagicha berilgan:

“В этих условиях разномастные “борсы за веру” для оправдания своих действий и намерений используют религиозные лозунги” [10].

Bu yerda o'zbek tilida berilgan “din uchun kurashuvchilar” kinoyasi rus tiliga “борсы за веру” tarzida berilgan. Rus tilidagi вера so'zi o'zbek tiliga ishonch, ishonish, Ollohga e'tiqod, iymon ma'nolarini kuchaytirgan shaklda anglatadi[11]. Shu so'zga sinonim bo'lgan религия so'zi esa nisbatan kuchsizroq ma'no, ya'ni din degan oddiy ma'noni ifodalaydi[13]. Demak, bu yerda birinchi o'rinda ma'no ustuvorligi qo'yilgan.

Xulosa va takliflar. Yuqoridagilardan aslyatdagi kinoyalarni ingliz tiliga o'g'irish borasida quyidagi xulosalarni chiqarish mumkin:

kinoyalar ijtimoiy-siyosiy asarlar tilining jozibadorligi, muallif ilgari surgan g'oyani keng kitobxonlarga yetkazish uchun muhim tasvir vositalaridan hisoblanadi;

o'zbekcha ijtimoiy-siyosiy asarlarda qo'llanilgan kinoyalarni ingliz tiliga muqobil tarjima qilish aslyatda ifodalangan voqe'likdan to'la-to'kis xabardor bo'lishlikni talab qiladi;

kinoyalar obrazli vositalar bo'lganligi bois ularni xorijiy tillarga o'g'irish muayyan tayyorgarlikni talab qiladi, ya'ni ularni o'zga tilga shundayligicha o'tkazib qo'yaverish bilan ish bitavermaydi;

o'zbekcha matndagi kinoyalarni xorijiy tillarga o'g'irishda ingliz tarjimonlari qo'llagan: so'zma-so'z tarjima, aslyatdagi kinoyaviy iboraning bir qismini o'zgartirib o'g'irish, tarjimada aslyatdagi kinoyaviy ibora bir qismini tushirib qoldirish kabi tamoyillar tarjima adekvatligini ta'minlashda ijobiy rol o'ynagan.

ADABIYOTLAR

1. Саломов Ф. Матн, таржима ва истилоҳ. Т. : 1989.
2. Олимов С. Оғоҳлик. “Тафаккур” журнали, 1997, 3-сон.
3. Жабборова М. 20-30 - йилларда Ўзбекистонда ижтимоий-сиёсий адабиётлар таржимаси. “Таржима муаммолари”, мақолалар тўплами. Т.: 1991.
4. Рашидова Д. “К. Маркс ва Ф. Энгельс асарларидаги фалсафий терминология” (улар асарларининг русча ва ўзбекча таржималарини немисча аслияти билан қиёсий ўрганиш асосида). Дисс. Т.: 1972.
5. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 2 томли, “Рус тили” нашриёти, М.: 1981. 1-том.
6. Сулаймонов Б. Нофилологик ўқув юртларида талабаларга ижтимоий-сиёсий атамаларни ўргатиш тажрибасидан. “Тил ва адабиёт таълими”, Т.: 2000, 3-сон.
7. Каримов И. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. – Тошкент: Ўзбекистон, 1997.
8. Karimov I. Uzbekistan is on the Threshold of the Twenty-First Century: Threats to Security, Conditions of Stability and Guarantees for Progress, -Т.: “Uzbekistan”, 1997.
9. Active Study Dictionary of English, М.: “Русский язык», 1988.
10. Каримов И. Узбекистан на пороге XXI века: угрозы безопасности, условия и гарантии прогресса. –Москва: Дрофа, 1997.
11. Усмонов О. Ижтимоий-сиёсий терминлар луғати. –Тошкент: ФАН, 1976.
12. Macmillan English Dictionary, for Advanced Learners, United Kingdom, 2004.
13. Сиротина Т. А. Большой современный англо-русский, русско-английский словарь, Донецк, 2003.